

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 2 JULI 2024

Vergaderzaal 5

1. Agendacommissie

2. Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht - Vaststellen Perspectiefnota 2025

Voorzitter: De heer Klerk

Raadsgriffier: De heer Den Boer

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Damen (PvdA)

Dhr. Van Dam-Timmers (CDA)

Dhr. Droog (CU/SGP)

Mevr. Van Engelen (GroenLinks)

Dhr. Groenewege (PvdD)

Dhr. Den Hartog (GroenLinks)

Mevr. Kamphuis (SP)

Dhr. Kuhlmann (VVD)

Dhr. Laban (CU/SGP)

Dhr. Van der Meer (GroenLinks)

Dhr. Van Pelt (FvD)

Dhr. Safranti (DENK)

Dhr. De Vries (VSP)

Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouder: wethouder T. de Jonge

De voorzitter: Goedenavond, dames en heren. Na de belangrijkste bijzaak van het leven gaan we nu over tot de orde van de dag. We zijn een halfuurtje later gestart zodat alle kijkers thuis ook de tijd hebben om in te schakelen op het begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk van de Perspectiefnota 2025. Allereerst wil ik alle raads- en commissieleden vragen om zich even kort voor te stellen. Ik begin daarmee voor mij aan de linkerkant.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter Voor Dordt.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, ook GroenLinks.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, ook GroenLinks Dordrecht.

De heer Van Dam-Timmers: Jan van Dam-Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Droog: André Droog, ChristenUnie/SGP.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

Mevrouw De Jonge: Tanja de Jonge, wethouder.

De voorzitter: En mijn naam is Albert Klerk, de voorzitter vanavond. In deze vergadering dan althans. In de raad van 18 juni zijn de algemene beschouwingen bij de Perspectiefnota gehouden en heeft het college hierop een eerste reactie gegeven. Vanavond gaan we daarop in commissieverband verder. Dat doen we aan de hand van de moties die op 18 juni zijn ingediend en de overige onderwerpen die door de verschillende fracties zijn aangedragen. Door de griffie is het blokkenschema gemaakt en op basis daarvan zitten wij hier op het begrotingsthema Groen, Duurzaam en Ruimtelijk. Eerst krijgen alle fracties gelegenheid het woord te voeren over die ingediende moties en aangedragen onderwerpen waarbij ik opmerk dat in tegenstelling tot wat normaal is, wat is normaal: dat we een woordvoerder per fractie hebben, is het bij gezien de veelheid van onderwerpen het zo dat meerdere mensen uit een fractie het woord kunnen voeren, waarbij ik wel de oproep wil doen om het dan ook wat kort en bondig te houden. Verder de oproep om te focussen op de moties die voorliggen en de onderwerpen. Als wij dat in een eerste ronde hebben gedaan, dan krijgt het college, vertegenwoordigd door mevrouw De Jonge, de mogelijkheid hierop te reageren. Dan was dat het voor vanavond. Allereerst maar de vraag welke fracties het woord willen voeren. DENK.

De heer Safranti: Voorzitter, ik wilde eigenlijk wat vragen naar aanleiding van uw uitspraak. Kan dat?

De voorzitter: Ja, dat mag.

De heer Safranti: Ik wilde vragen hoe het met interrupties zit, want als je alleen zit en er zitten drie mensen tegenover je van een andere partij en je wordt door alle drie geïnterrupteerd, dus ik weet niet of dat de bedoeling is. Dat is de vraag.

De voorzitter: Laten we het debat op een goede en ordelijke manier plaatsvinden. Ik zal daarbij toezien dat ... Sorry. Ja, precies. Er worden me bijna uitspraken ontlokt. Ik ga erop toezien om te proberen het debat in goede banen te leiden en dat we niet drie tegen een

situaties in het debat krijgen. Laten we op de bal spelen en niet op de man, om in de termen te blijven. De heer Van der Meer heeft nog een vraag.

De heer Van der Meer: Nee, een geruststelling. Wij hebben de onderwerpen gewoon verdeeld, dus per onderwerp is er maar een van ons aan het ...

De voorzitter: Ik hoop dat dat voor de heer Safranti genoeg geruststelling is. Dan wil ik aan de heer De Vries vragen of die zijn microfoon misschien uit wil zetten.

De heer De Vries: O, sorry.

De voorzitter: Dan stel ik voor dat we maar gewoon even het rijtje afgaan. Ik zag dat de meeste fracties wel het woord willen voeren. Dan begin ik bij de Dordtse ... Nee, sorry, bij Beter Voor Dordt, de heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Ik zal even onze eigen motie, motie M2, even toelichten en daarna een reflectie geven op de andere moties. Iedereen weet natuurlijk dat waterstof, onze motie Waterstofopwekking in Dordrecht, gaat een belangrijke rol spelen in energietransitie. Doet het natuurlijk al. Waterstof wordt gebruikt in de industrie, zeker als er hoge temperaturen nodig zijn, het kan als toevoeging met diesel om de CO₂ naar beneden te brengen, brandstof voor vrachtwagen, scheepvaart, enzovoort. Recent heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een nieuwe subsidie ingediend, althans, bekendgemaakt, om bedrijven te motiveren om meer te investeren in waterstofvervoer, dus waterstof wordt steeds belangrijker. Maar Beter Voor Dordt wil niet dat er gewacht wordt om te kijken hoe andere partijen dit aanpakken. Beter Voor Dordt houdt van doorpakken. Ik heb begrepen dat de wethouder dat ook vindt. We kunnen veel, maar moeten het gewoon doen, dus daarom doen wij een oproep om te onderzoeken of waterstof opgewekt kan worden op ons eigen eiland en hiermee Dordtse bedrijven aan de slag kunnen om hun bedrijven duurzamer te maken. We zijn op de hoogte dat het maken van waterstof veel energie kost, maar er komt elk jaar meer groene energie beschikbaar en op dit moment hebben we natuurlijk een congestie om energie terug te leveren aan het netwerk op Dordtse Kil IV. Er zijn nog heel veel naakte daken, oftewel daken waar geen zonnepanelen op liggen. Als die ook allemaal vol gelegd worden, hebben we heel veel energie vrij om groene waterstof te maken.

De voorzitter: Ik zie intussen twee interrupties. Allereerst de heer Van Dam-Timmers van het CDA.

De heer Van Dam-Timmers: Dank, voorzitter. Dank ook aan de heer Wringer voor het indienen van deze interessante motie. Ik heb daar eigenlijk ook wel een vraag over. Dus u stelt, of Beter Voor Dordt stelt in de motie dat dit verder onderzocht moet worden. Maar mijns inziens is dat al gangbaar beleid ook in Dordrecht. Dus dat is vraag een eigenlijk: is dit dan echt anders dan wat we nu doen. De tweede vraag eigenlijk is: is dit een taak van de gemeente, of vindt u dit een taak van de gemeente?

Omdat het toch ook wel gaat om ingewikkelde processen die toch ook wel marktpartijen vragen om dat aan te pakken.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Ja. Dank voor de vragen. Ik denk dat de eerste vraag, of we het al doen, misschien beter gericht kan zijn aan het college, want ik ben niet op de hoogte van wat er allemaal gebeurt. De tweede vraag, dat klopt. Er zijn natuurlijk heel veel commerciële partijen die groene waterstof wil gaan opwekken, maar ik denk dat het college wel een aanjager kan zijn om te gaan zoeken en aan te geven dat: we staan open voor een kleinschalige productie van waterstof op ons eiland en daar eventueel marktpartijen kan bezoeken. Ik begrijp dat de gemeente niet zelf waterstof gaat produceren. Dat zal een andere partij moeten gaan doen, maar ik vind wel dat de gemeente het initiatief kan nemen om bedrijven te gaan zoeken of te motiveren om hier te komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Wat voor mogelijkheden ziet Beter Voor Dordt om waterstof praktisch toe te passen in Dordrecht? En hoe zien zij het opwekken voor zich?

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Ja, dank voor de vraag. Om met de tweede vraag te beginnen, we kijken natuurlijk naar groene waterstof, dat is elektrolyse van water. Dat is eigenlijk de enige nette waterstof. Zoals ik zeg krijgen we steeds meer groene, duurzame energie. Vorige week heeft het Rijk natuurlijk ook nog twee windparken gegund, IJmuiden Ver Alpha en IJmuiden Ver Beta. Dat zijn gigantisch windparken, heel veel energie komt daar vrij. Als een toelichting, zoals ik net al zei, ik denk dat we onze Dordtse industrie met de waterstof ook kunnen gaan verduurzamen. Ik gaf net al een aantal voorbeelden waarvoor groene waterstof gebruikt kan worden en je ziet steeds meer vrachtwagens die op groene waterstof kunnen rijden, maar ook kleinere vervoertuigen zoals vorkheftrucks, die kunnen heel goed omgebouwd worden om op waterstof te rijden, dus er zijn plenty of mogelijkheden om waterstof te gebruiken op ons eiland.

De voorzitter: Dank u wel. Dan een vraag van de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel voorzitter. Mijn vraag is eigenlijk of Beter Voor Dordt een idee heeft hoe goed er een businesscase van kleinschalige productie van groene waterstof mogelijk is, want er is heel veel energie voor nodig om het te doen. Dus heeft Beter Voor Dordt een idee van hoe groot de investering in verhouding tot de opbrengst is?

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Ja, dank voorzitter. Dank voor de vraag. Ik ben geen specialist elektrolyse, maar ik weet dat er in België producenten zijn, die hebben hun dak vol gelegd met zonnepanelen, die wekken hun eigen waterstof op en dat wordt in hun eigen vorkheftrucks gebruikt. Dus dat zijn wel hele interessante elementen om een bedrijf te verduurzamen. Je kan natuurlijk klein beginnen, dat is het mooie van waterstof: je begint met een kleine elektrolyser en meer hebben zet je er gewoon parallel een paar bij.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder, de heer Wringer.

De heer Wringer: Ja, ik ben bijna klaar. Zoals ik al zeg, dus een invoercongestie van energie op Dordtse Kil IV. Er zijn nog heel veel naakte daken, dus als die ook vol gelegd worden met zonnepanelen hebben we nog meer energie beschikbaar om of in batterij te stoppen of om groene waterstof op te wekken. Wij denken dat het een goede bijdrage kan leveren om het eiland van Dordrecht energieneutraal te maken en dat is ook goed voor het klimaat. Dat was mijn info op onze motie.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Wringer: Zal ik nog even ingaan op de andere moties?

De voorzitter: Ja, doet u dat.

De heer Wringer: Dan kan ik het heel kort weer houden. Als ik het goed zag, de moties die ingediend zijn, zijn we voor. We zijn benieuwd over de nieuwe onderwerpen die ingebracht zijn. We vinden het wel jammer dat er alleen een titel is eigenlijk van de nieuw ingebrachte stukken en dat er geen extra informatie is, dus we konden ons eigenlijk niet voorbereiden erop, behalve op die van de Partij voor de Dieren, die kwam dus vanmiddag.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Dan stel ik voor dat we naar de volgende gaan en dat is de heer Kuhlmann van de Dordtse VVD.

De heer Kuhlmann: Ja, dank u wel voorzitter. Ik loop even de onderwerpen af. Voor wat betreft de motie rondom waterstof, we steunen natuurlijk ook waterstofontwikkeling. Zeker ook het element wat genoemd werd om meer zonnepanelen op daken te leggen, daar zijn we helemaal voor. Tegelijkertijd zien we ook wel dat er ook nu al veel wordt ingezet in het beleid op waterstof, zowel in de gemeente als daar daarbuiten, waaronder ook groene waterstof. Dus van de meerwaarde van deze moties zijn we nog niet volledig overtuigd. Dan voor wat betreft de transformatiehuizen, er komt inderdaad een opgave in de openbare ruimte op ons af. Dat hoeven zeker geen grauwe betonnen blokken te zijn en idealiter passen die goed in de omgeving. Die gedachte steunen we van harte. Of het nou nodig is om een wedstrijd op scholen of onder inwoners van te maken, voor ons betreft niet per se nodig, maar dat kan natuurlijk. Het belangrijkste is dat hij, en dat komt echt op nummer een, dat die transformatiehuizen er tijdig komen. We zitten in die transitie, er is al netcongestie, daar mogen we absoluut geen vertraging oplopen. Dus dat komt op een.

Daarnaast is het natuurlijk ook mooi als die huisjes passen in de openbare ruimte. Dat hoeft wat ons betreft niet overal verschillend of heel excentriek exemplaar te zijn, maar dat hoeft ook niet in heel Dordrecht het exacte hetzelfde betonnen blokje te zijn. Kortom, het doel is voor ons belangrijker dan het proces, of het nou ontwerpwedstrijden zijn of ideeën uit de stad. Maar zolang het niet in de weg zit en de inspanning qua bemensing en budget beperkt is, vinden we het een leuk idee. Dan rondom de informatievoorziening over PFAS, de inname van bepaalde type PFAS heeft natuurlijk gezondheidseffecten. Sommige mensen onderschatten die gezondheidseffecten door te stellen dat er geen bewijs is voor gezondheidsrisico's en andere overschatten die gezondheidsrisico's alsof

een duik in de zwemplas gelijkstaat in een duik met een bad arsenicum of wat dan ook, maar het is daarom geen gek idee om de gezondheidsrisico's van PFAS-inname in perspectief te plaatsen van andere gezondheidsrisico's. Daarmee wel de kanttekening, de gemeente is natuurlijk geen arts, dus moeten daarin een beetje passen van wat is de juiste rol die je pakt? Het past misschien wel meer bij de GGD. Voor wat betreft de exacte uitvoering, de motie vraagt om een brief, een flyer in deze tijd waarin echt iedereen en zijn moeder beschikt over een mobiele telefoon, of even in de bibliotheek het internet kan bekijken, denken wij dat een website volstaat. Die hebben we, maar het is helemaal geen gek idee om die informatie daar ook te plaatsen.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Een vraag richting de VVD. Natuurlijk weten we dat we in een technologietijdperk zitten. Alleen er zijn natuurlijk mensen die dus die voorzieningen niet hebben of niet kunnen raadplegen. Dan hebben we het met name over de ouderen, maar ook bijvoorbeeld mensen die dus de taal niet beheersen. De informatie daar willen, dat is geen probleem, alleen je moet natuurlijk wel weten waar het over gaat. Want ik heb het ook in de raad aangegeven, er werd natuurlijk een hele optocht gedaan vorige keer, alleen mensen weten niet wat daar allemaal speelt in de stad. Wij hebben het wel hier over een PFAS, maar de mensen buiten dus de staartgebied weten niet of zijn niet bewust van het feit wat er allemaal dus in de stad speelt. Heel fijn dat we een site hebben, maar ook vorige keer in de raad heb ik aangegeven: hoeveel van ons, van de 39, weten deze site te vinden? Dat was niet eens de helft, dus daarom vind ik wel dat we de burgers op de juiste manier moeten kunnen informeren hierover. Je kan beginnen met een flyer en daar ook desnoods verwijzen naar de site. Wat denkt VVD hierover?

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Het is van belang, en dat ben ik helemaal met u eens, dat de informatie zo breed mogelijk beschikbaar is. Je moet dat niet ergens verstoppen in een hoekje of een boekje ergens diep in een la hier op het stadskantoor, maar ik heb ook niet het idee dat dat het geval is.

Tegelijkertijd is het denk ik ook zo dat het onmogelijk is om iedereen te bereiken, zelfs als je bij iedereen een flyer in de bus doet, zelfs als je bij iedereen zou aanbellen met tolken in honderd talen, dan zul je nog zien dat iemand niet thuis is, of iemand de flyer niet leest, of iemand toevallig net een andere taal spreekt waar je dan niet in hebt voorzien, dus uiteindelijk is het tussen die twee uitersten bewegen. Het is onmogelijk om letterlijk iedereen te bereiken. Het is ook niet goed om het zo klein mogelijk te doen. Je moet op een zinnige manier ertussenin zitten en dat is denk ik wat ik erover te zeggen heb.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis had nog een interruptie.

Mevrouw Kamphuis: Ja. Ik heb diverse interviews gekregen van iemand met zwemmers in de Merwelanden. Wat is dan een probleem om een brief eenmalig te verstrekken aan alle inwoners van Dordrecht? Hoe denkt de VVD daarover?

De voorzitter: De heer Kuhlmann, hoe denkt u daarover?

De heer Kuhlmann: Op zich is er niets mis met een brief. De vraag is hoe je mensen het beste bereikt en hoe je met uiteindelijke financiële ruimte die daar er is, hoe je die het beste kunt besteden. Wij hebben geen principiële bezwaren tegen brieven. Wat denk ik wel de vraag is: hoe kun je dat zo efficiënt mogelijk doen? Ja, zeker omdat het een complex iets is. Je kunt, tenzij je een soort boekwerk ter grootte van het Telefoongids bij mensen in de bus duwt. Maar goed, dat gaat ook niet iedereen lezen. In een flyer is het moeilijk om rondom alles hier het overzichtelijk weer te geven. Maar goed, als er goede ideeën zijn.

De voorzitter: Dan de heer Van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dank voorzitter. Heel kort. Een van de aanleidingen van het indienen van deze motie is vanuit onze fractie dat we merken dat veel inwoners soms wel iets weten, maar dat de informatie bij heel veel mensen heel beperkt is en zeker mensen die wat ouder zijn, of die de taal niet goed spreken, of die überhaupt een beetje op afstand van informatie staan. Mijn vraag aan de heer Kuhlmann is, u zegt: ik weet niet zo goed wat, dit lijkt me niet zo'n goed middel, maar ik weet ook niet zo goed wat voor ander middel dan geschikt is, wat zou u dan het ideale middel vinden om inwoners te informeren over dit soort onderwerpen die breed leven in onze stad?

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik denk dat het internet anno 2024 een heel goed middel is. Ik wil wat dat betreft ook wel afstand nemen van het beeld dat elke vijfenzestigplusser geen toegang heeft tot het internet. Als je kijkt van hoe breed verbreid iedereen dat tegenwoordig heeft en waar nodig zijn natuurlijk ook andere middelen, maar het voordeel van internet is dat je die informatie actueel kunt houden, dat je daar ook eindeloos, als iemand wat meer wil weten, weer door kan klikken. Dat is een hele mooie voorziening wat dat betreft.

De voorzitter: Inmiddels vallen we bijna in een herhaling van zetten. Ik geef de heer Safranti nog een interruptie op dit punt en dan stel ik voor dat we doorgaan.

De heer Safranti: Ja, inderdaad. Kijk, dan wil ik mijn buurman in dit geval een beetje proberen te helpen, want deze week heb ik twee brieven gehad van de gemeente: eentje over Big Rivers en de ander ging volgens mij over de boekenmarkt. Natuurlijk, als je de site opzoekt, kan je natuurlijk ook die informatie vinden, maar de gemeente heeft keurig een brief gestuurd naar bewoners dat er dus een en ander speelt in de stad. Dat is ook nog een jaarlijks terugkomend iets. Dus mijn vraag nogmaals richting de VVD is: waar is het bezwaar in dit geval om eenmalig een brief met daarin, of dat nou een flyer is of wat dan ook, een link naar de site van de gemeente of van in dit geval over het PFAS.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, wat is uw bezwaar?

De heer Kuhlmann: Ik heb geen bezwaren tegen een brief. Ik denk wel dat het goed is om je middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Om in te gaan op uw vergelijking, of er wel of niet een optreden wordt georganiseerd bij jou in de straat, dat is vrij. Dat is makkelijk te bevatten. Dat is informatie van hele andere orde dan de PFAS-problematiek waar we in deze stad, in dit land, in deze wereld ook mee te maken hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Was u klaar met uw betoog? Gaat u verder.

De heer Kuhlmann: Ga ik door naar de andere motie met betrekking tot PFAS, die eist een landelijk PFAS-verbod. Wij denken dat we moeten oppassen dat we hiermee geen kostbare energie verspillen. Alle focus is nodig op een Europees verbod. We hebben niets aan een Nederlands verbod als de PFAS vervolgens via de rivieren vanuit Frankrijk, België of Duitsland alsnog binnenstroomt, dus wat ons betreft focus op zo'n Europees verbod.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Wij bedoelen met het PFAS-verbod in Nederland beginnen, omdat Europa het weer heeft uitgesteld en Nederland wil een Europees PFAS-verbod, dus waarom gaan we niet in Nederland beginnen met lobbyen in Nederland zelf om te laten zien: zie je wel, het kan wel.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Kijk, het klinkt heel simpel een PFAS-verbod instellen. Toch komt daar heel veel bij kijken. Dat blijkt ook uit het proces in Europa. Dat moet je zorgvuldig doen. Als je dingen dubbel gaat doen, als je in Nederland een apart traject gaat volgen en al die energie die in Europa daarin wordt gestoken ook hier nog eens over gaat doen, ik vind dat eerlijk gezegd zonde van de energie.

Ik denk dat we veel en veel meer hebben aan een Europees PFAS-verbod, voorzitter, en dat het zaak is om alle energie daarin te steken.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kamphuis heeft nog een vervolgvraag.

Mevrouw Kamphuis: Ja, dank u wel. Tuurlijk kost dat energie, maar als mensen in Nederland steeds PFAS blijven uitstoten en Europa zegt: maar Nederland blijft ook bezig, dus wie weet gaan ze het dan weer uitstellen. Dan worden de mensen nog zieker dan ze al zijn. Hoe denkt de VVD daarover?

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: U heeft daarbij wat mij betreft een verkeerde aanname dat als je in Europa pleit voor een PFAS-verbod en dat volgens mij ook krachtig doet samen met een aantal andere landen: Duitsland, Denemarken, Zweden en nog een aantal die ik nu niet meteen paraat heb, dat die lobby en die inzet niet effectief zou zijn als je in Nederland niet tegelijkertijd een nationaal verbod instelt. Dat ben ik niet met u eens. Sterker nog, ik

denk het tegenovergestelde. Ik denk dat je die energie beter gewoon in dat Europese verbod kan steken. Dat doen overigens ook al die andere landen op die manier.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

De heer Kuhlmann: Ja, dank u wel. Dan rondom het budget voor bomenonderhoud, in de eerste plaats wil ik zeggen dat we daar trots op zijn als Dordtse VVD dat we samen met een aantal andere partijen, en ik kijk nadrukkelijk ook naar GroenLinks en natuurlijk de ChristenUnie/SGP en ook het CDA en andere partijen, dat we ervoor gezorgd hebben dat het budget voor het bomenonderhoud fors is verhoogd van niveau D naar niveau C. Bovendien hebben we er recent ook voor gestreden om die verhoging naar niveau C voort te zetten in 2026. Nu heb je natuurlijk altijd nog iets van, hoe zou ik het zeggen, een soort rupsje nooitgenoeg en natuurlijk dat begrijp ik ook wel van de Partij voor de Dieren. Alleen als ik dan kijk naar de inhoud van die motie, dan moeten me twee dingen van het hart. Aan de eerste plaats is het zo, en dat is een waarheid die niet te ontkennen is, bomen zijn levende dingen en dat betekent: iedere boom gaat ook een keertje dood. Geen enkele boom heeft het eeuwige leven. Daarbij geldt ook voor dat bomen die in de natuur staan, in de Biesbosch of in het Amazonewoud, die kunnen natuurlijk op een gegeven moment zo dat de takken ervan afvallen, dat de boom omvalt en dan heeft niemand daar meteen last van. Maar in een bewoonde stad is dat natuurlijk anders. Je kunt hele nare gezondheidsschade, sterker nog, dodelijke schade oplopen wanneer een tak of een boom op je valt. Dat is niet denkbeeldig, dat gebeurt zo nu en dan ook in Nederland. Dat betekent dat wanneer een boom tegen het einde is, dat je hem dan moet kappen. Dat is onvermijdelijk. Dat is altijd aan de orde. Ik zie dat ik een interruptie heb.

De voorzitter: Ik dacht u maakt uw zin even af, maar die was heel lang. De heer Damen.

De heer Damen: Dus dan kunnen we nog twee dagen wachten. Ik was even nieuwsgierig geworden, wanneer is er voor het laatst iemand hier om het leven gekomen door een tak die op hem viel? Want ik kan mij niet herinneren dat dat ooit aan de orde is geweest in het Dordts.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Gelukkig zorgen we in Dordrecht goed ... Is dat op orde, het onderhoud en het kappen. Maar ik kan u vertellen, u maakt daar grapjes over, maar dat is een hele serieuze zaak. In de afgelopen jaren, recent nog ergens in een gemeente in het oosten van het land, een wegbeheerder die het niet goed op orde had en die beste vader die is er niet meer, die kinderen wel, maar die vader die is er niet meer. Mij grijpt dat aan, dus wat dat betreft vind ik dat een heel belangrijk iets. Maar goed, met uw permissie, voorzitter, ga ik door naar de volgende reden waarom het een hele slechte motie is ...

De voorzitter: Nog niet mijn permissie, want er is nog een interruptie van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ja. Het staat de heer Kuhlmann natuurlijk vrij om meningen te hebben over de waarde van bomen. Maar waar ik wel moeite mee heb, is met feitenvrije beweringen zoals de bewering dat het onvermijdelijk is om oude bomen te kappen. Dat is niet onvermijdelijk, dat is juist een politieke keuze van dit college om geen geld te reserveren voor veteranensnoei waarmee je oude bomen in stand kan houden, maar juist ervoor te kiezen dat die oude bomen die wat extra onderhoud nodig hebben, want dat zijn grote bomen, daar kunnen takken uitvallen, daar moet je even wat meer geld in steken als je die wilt behouden, het college kiest ervoor, inclusief GroenLinks, om dat niet te doen. Dat is een politieke keuze. Erkent de heer Kuhlmann dat?

De voorzitter: De heer Kuhlmann, erkent u dat?

De heer Kuhlmann: Nou ja. De veronderstelling die eronder ligt, namelijk dat een boom als je die maar lang genoeg goed verzorgt er altijd blijft staan, dat is pas feitenvrij. Elke boom gaat een keertje dood, vroeger of later. Dat kan inderdaad op het ene moment zijn of op het volgende moment. In die zin heeft de Partij voor de Dieren daarin gelijk. Kijk, als je natuurlijk oneindig veel geld steekt in het bomenonderhoud, dan zullen bomen nog wat langer blijven staan, maar het blijft een waarheid: elke boom zal uiteindelijk een keertje doodgaan en voor dat moment is het denk ik heel slim en verstandig om hem te kappen, omdat die anders heel gevaarlijke situaties oplevert. Als ik door mag?

De voorzitter: U krijgt permissie.

De heer Kuhlmann: Goed. Want het andere punt waarom dit een slechte motie is, dat zit gewoon in de praktische uitvoering, want het dictum vraagt om voor elke boom die dan nog niet gekapt wordt, budgetten vragen bij de raad om daar dan naar te kijken: kunnen we deze boom wel of niet behouden?

Dat betekent dat er vanuit het bomenbudget daar heel veel tijd van ambtenaren, en daarmee dus ook geld, gaat naar het opstellen van steeds budgetverzoeken, raadsvoorstellen en dat is een kostbare grap. Er zijn geen vrijwilligers die bij de gemeente werken. Wat het betekent in de praktijk is dat er dan dus daarmee met elk extra raadsvoorstel wat er komt, dat er geld gaat naar de beleidsafdeling terwijl het denk ik veel beter is om dat budget te gebruiken naar de mensen die gewoon de bomenexperts die op de straten het werk doen. Dus dit voorstel leidt ertoe dat er minder aandacht is voor het onderhoud en bovendien die hele berg, maar goed dat is dan een beetje een terzijde raadsvoorstellen, dat levert een flinke berg papier op, wat denk ik op zichzelf ook niet zo goed is voor de bomen. Maar goed ...

De voorzitter: Een interruptie zie ik bij de heer Van der Meer. Ik wil ook vragen of het wat ... Inmiddels bent u twintig minuten bezig met uw woordvoering. Ik snap ook dat er wat geïnterrupteerd wordt, maar er zijn nog wat andere partijen die ook wat willen zeggen, hele zinnige dingen denk ik. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, ik word even getriggerd door de formuleringen van de heer Kuhlmann waaruit lijkt te blijken dat hij geen extra middelen voor bomenonderhoud wil plegen. Ik hoop dat hij zich herinnert dat ook de VVD de motie heeft gesteund om door te groeien naar niveau B van bomenonderhoud. Herinnert hij zich dat?

De heer Kuhlmann: Zeker. Daar ben ik ook mee begonnen met onze inzet samen met GroenLinks en ChristenUnie/SGP en ook het CDA en anderen om dat budget op te plussen. Daar hebben we denk ik al een mooi resultaat bereikt en het is ook altijd goed om een stip op de horizon te hebben, maar dat betekent niet dat we de motie van de Partij voor de Dieren steunen. Integendeel, want dat is gewoon een hele slechte motie. Voorzitter, ik ga verder ...

De voorzitter: Komt u tot een slot, alstublieft. Want de tijd dringt.

De heer Kuhlmann: Ja, ik heb heel veel interrupties en er is ook nog eens vanmiddag een heel andere amendement zelfs binnengekomen wat oproept om een forse bezuiniging op het budget voor rattenbestrijding. Dat is een heel slecht idee, omdat ... Je moet natuurlijk waar het gaat om dit probleem, dan heb je meerdere zakenpunten voor nodig. Natuurlijk die ratten bestrijding, maar het is denk ik ook goed om te kijken naar, bijvoorbeeld met die bakken waar we het vorig jaar over hadden, een proef om ze gewoon open te zetten, cameratoezicht hebben we ook al eerder om gevraagd. Als ik dan kijk: wat is het antwoord van Partij voor de Dieren? Die willen de rattenvallen daar fors op bezuinigen, zijn tegen cameratoezicht, waren tegen de proef met de open bakken. Eigenlijk het enige antwoord van de Partij voor de Dieren richting de mensen in Crabbehof, in Wielwijk, die kampen met dit probleem, die de ratten door de straten zien lopen, is: we moeten wat met voorlichting doen. Ik vind dat onverkoopbaar naar die mensen, daarom is dit ook een slechte motie. Daarmee wilde ik afronden, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen heeft nog een brandende vraag aan u.

Mevrouw Van Engelen: Ja, voorzitter. Ik heb inderdaad een brandende vraag aan de VVD, want dat amendement, dat zal ik zo meteen zelf ook toelichten, daar staat onze naam ondertussen ook onder. Wij hebben onze naam eronder weten te zetten omdat wij dat amendement heel goed hebben gelezen. Mijn vraag aan de VVD is eigenlijk ook of ze het net zo goed hebben gelezen, want ik hoor de heer Kuhlmann een aantal dingen zeggen. U zegt: dan gaan we die mensen een paar toelichtingen geven. Nee, het gaat hier heel duidelijk over preventie, preventief beleid. Er staat ook een hele duidelijke grafiek in dit amendement dat als we nu iets extra investeren in het dierenwelzijnsbeleid, dan besparen we uiteindelijk zoveel op de rattenbestrijding, dat we met dat geld het hele dierenwelzijnsbeleid kunnen dekken en dan heeft iedereen er een voordeel van. Dus waarom wil de VVD nu geld blijven uitgeven, dat is geld dat we gewoon kwijt zijn, in plaats van nu meegaan in deze oplossing die ons uiteindelijk geld oplevert?

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Omdat natuurlijk dit een schijnoplossing is. Het is gewoon volslagen kul. Iedereen kan op zijn vingers natellen. Als je, tenminste ik weet niet of u het wel eens heeft gedaan, maar ik ben regelmatig in Crabbehof en Wielwijk, Krispijn, de andere wijken waar dit speelt, spreek ik met bewoners. Het is echt niet zo dat we dit probleem gaan oplossen door wat meer aan preventie te doen door wat meer folders, het vingertje omhoog. Tuurlijk, dat is ook goed om te doen. Ik heb er niets op tegen om de regels uit te leggen, dat is een goede zaak, maar dit ... Ik weet niet of u zich realiseert, of mevrouw Van Engelen, pardon voorzitter, zich realiseert hoe ernstig het afvalprobleem is, maar dan moeten we echt alle registers uit de kast trekken. Ik heb al een aantal zaken

genoemd, maar zeker ook die rattenbestrijding. Alleen al de suggestie om daarop te gaan bezuinigen, want dit is een bezuinigingsvoorstel op de rattenbestrijding, dat is in mijn ogen, om het wat onparlementair te zeggen, een hele nare streek richting de bewoners van die wijken.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ja, dank u wel voorzitter. Het werd op die manier gevraagd. Kijk, het is heel leuk dat de heer Kuhlmann zich nu neerzet als soort van Messias van de rattenbestrijding. De vraag van de heer Kuhlmann was of GroenLinks zich ervan bewust is hoe erg het afvalprobleem is. Ja, wij zijn ons daar juist bewust van en dat moet je aanpakken, want daar komen die ratten op af. Wat de VVD nu eigenlijk doet, is het afvalprobleem totaal onderschatten. We laten het gewoon zo en we maken de ratten die er zijn die maken we dan dood. Maar we gaan niet echt het probleem bij de kern oplossen. Dat is een win-winsituatie, maar dat komt blijkbaar ...

De voorzitter: Wat is uw vraag?

Mevrouw Van Engelen: Dat was eventjes een antwoord op de vraag van de heer Kuhlmann richting ...

De heer Kuhlmann: Mag ik daar nog op reageren?

De voorzitter: Ja, heel kort.

De heer Kuhlmann: Ik vind het eigenlijk onbeschaamd dat GroenLinks dat op deze manier zegt, zeker als je bedenkt dat GroenLinks de partij was die tegen het voorstel stemde om de bakken open te zetten, om te kijken op die manier te doen, dat GroenLinks de partij is die tegen cameratoezicht is om afvaldumpers te pakken, GroenLinks is ook nu hier blijkt de partij is die tegen rattenvallen is. Ik denk, om je dan neer te zetten als kampioen afvalbestrijding, dan sta je wat mij betreft met lege handen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Opnieuw de feitenvrije bewering van de VVD. Het is niet zo dat het bestrijdingsbudget geheel wordt geschrapt met dit amendement, maar het wordt na een inzet op preventie in het jaar 2025 vanaf 2026 jaarlijks gehalveerd, omdat wij verwachten dat de preventie-impact er is, dat het preventieve beleid wel impact heeft zoals de wethouder in haar Dierenwelzijnsnota ook heeft verteld. Vertrouwt de heer Kuhlmann die beweringen van de wethouder van zijn college niet?

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Het is een illusie om te denken dat je zomaar feitenvrij het budget om ratten te bestrijden kan gaan schrappen. Dat moet je niet zo op die manier doen. Kijk, op moment dat de laatste rat van Dordrecht gevangen is, dood is, natuurlijk kunnen we dan daarmee stoppen, maar voor die tijd lijkt me dat niet verstandig.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Safranti van DENK.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: O, u heeft nog een ...

De heer Groenewege: Ik heb een punt van orde.

De voorzitter: Ja.

De heer Groenewege: Want ik vind het een beetje ingewikkeld dat er over moties wordt gesproken die ik nog niet heb toegelicht, dus ik wil vragen of ik mijn moties eerst mag toelichten en dan daarna dat we verder gaan met het rijtje. Is dat goed?

De voorzitter: Ja, dat lijkt me goed. De andere moties zijn wel toegelicht in de raad natuurlijk en die van u niet. Oké.

De heer Van Dam-Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: Dus ik stel voor dat u dan gewoon uw eerste termijn nu doet. Is dat een idee?

De heer Groenewege: Ja, maar dan alleen de toelichting van onze eigen ...

De voorzitter: Want ook in het kader van de tijd en dat we daarna het rondje verder afmaken. We gaan niemand ...

De heer Kuhlmann: Voorzitter, ik heb zoveel interrupties ontvangen, dan zou ik ze toch ook zelf mogen plaatsen?

De voorzitter: We gaan niemand het woord hier ontnemen. De heer Groenewege.

De heer Van Dam-Timmers: Voorzitter. Dan heb ik eigenlijk een gelijksoortig verzoek. Ik heb een extra toelichting bij ook een van de moties die wij wel in de raad hebben ingediend, maar waar ik wel aanvullende toelichting op heb waar ik ook kort van tevoren even Clark voor nodig heb. Zou dat dan daarna kunnen?

De voorzitter: Ja. Goed, dat kan. Prima. Nu de heer Groenewege met een toelichting op zijn motie en amendement en zijn eerste termijn.

De heer Groenewege: Dank u wel voorzitter. Heel fijn. Laat ik eerst beginnen met onze eigen voorstellen. Eerst over het budget van het bomenonderhoud. Voorzitter, dit college zet voor het bomenonderhoud in op onderhoudsniveau C. Dat betekent dat er geen geld is voor veteranensnoei voor oude bomen. Voor oude bomen geldt een uitstervingsbeleid. Dat lees je letterlijk in het voorstel. Maar het is nogal zonde als dit college alle monumentale bomen die in deze stad staan omhakt. Daar zullen veel Dordtse inwoners bezwaar tegen hebben nu en in de toekomst. In de motie die u voorstellen, leggen we het lot van oude bomen in handen van de raad. Voordat het college oude bomen met de kettingzaag te lijf gaat, zou het fijn zijn als het college eerst naar de raad komt. Want stel dat de kastanjes op de Wolwevershaven kastanjabloedingsziekte krijgen allemaal, willen we dan echt dat het college ze zonder omzien meteen omhakt en vervangt, of vinden we het toch waard om te investeren in het behoud van die bomen? We hebben

nu geen antwoord op die vraag, maar die afweging die hoort bij de raad te liggen, niet bij het college. Vandaar onze conceptmotie. Dan hebben we een conceptamendement over rattenbestrijding in relatie tot het dierenwelzijnsbeleid. Voorzitter, er zit hier geen enkele partij in de zaal, zelfs de VVD niet, die voor rattenbestrijding is. Er zijn partijen tegen rattenoverlast en bestrijding is een manier om overlast tegen te gaan, maar het is dweilen met de kraan open en het is prijzig, want ratten bestrijding alleen al kost de gemeente 120.000 euro per jaar. Zou het niet mooi zijn als we een deel van die kosten en een deel van het dierenleed dat met die bestrijding gepaard gaat, kunnen besparen door meer in te zetten op preventie van rattenoverlast? Die inzet op preventie die staat in de Dierenwelzijnsnota, maar daarvoor is wel geld nodig. De Partij voor de Dieren en GroenLinks stellen daarom een amendement voor om de Perspectiefnota om te investeren in deze preventie van rattenoverlast. In de jaren daarna kunnen we daarvan de vruchten plukken doordat we minder geld hoeven uit te geven aan ratten bestrijding en dat levert zelfs een besparing op. Vanaf 2028 structureel oplopend tot 50.000 euro per jaar. Dat is naar ons inzicht een diervriendelijke manier om bij te dragen aan de bezuinigingsopgave vanaf 2026. We hopen dat veel partijen ons inzicht delen dat het veel beter is om te voorkomen dan om te genezen. Meetekenaars zijn op beide voorstellen van harte welkom. Dan kan ik nog reageren op de moties van de andere partijen. Daar wil ik eigenlijk heel kort over zijn.

De voorzitter: Eerst een interruptie van mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Hoe staat de Partij voor de Dieren er tegenover als ze zeggen: we pakken een klein stukje van een budget af wat bedoelt is voor een stadspark XL, een project dat best onzeker aan het worden is gezien het mislopen van een subsidie vanuit Europa over te hevelen naar de het bomenprogramma?

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Het is een beetje lastig, want het budget voor stadspark XL is een incidenteel budget. Het budget wat je nodig hebt om het bomenprogramma op te hogen is een structureel budget, dus daar zouden we even goed over na moeten denken hoe je dat dan zou inrichten. Maar in principe zijn we geen tegenstander van stadspark XXL.

De voorzitter: Dank u wel. De andere moties, daar was u allemaal voor.

De heer Groenewege: Ja, daar was ik allemaal voor. Ik wou nog wel iets kort zeggen over de motie van het CDA over de elektriciteitshuisjes, want we hoorden de wethouder namens het college zeggen dat de opgave groot is en dat de urgentie om Dordrecht vol te zetten met driehonderd transformatorhuisjes ook heel groot is. Dat snappen we, maar juist omdat het zo'n grote opdracht is en omdat het zo'n impact heeft op de stad, die driehonderd transformatorhuisjes, denken we dat we juist bij deze ontwikkeling niet zonder die participatie kunnen, omdat je dan echt heel veel weerstand in de stad creëert. Dus daarom vinden we dit voorstel van het CDA echt heel wijs. Ook voor het nageslacht is het fijn als het elektriciteitshuisje geen ontsierend object is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik ben toch benieuwd even rondom de Rattenmotie of pardon amendement van de Partij voor de Dieren, want hier worden eerst extra uitgaven gedaan en daarna wordt verwacht dat er dan spectaculaire resultaten zouden optreden waardoor je zou kunnen bezuinigen. Nu ben ik benieuwd, dat is de eerste vraag, op moment dat die resultaten niet voordoen, moet er dan desondanks toch bezuinigd worden? Want je hebt het geld dan al uitgegeven.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Wij verwachten dat je kan besparen op de rattenbestrijding. Als die besparing niet zo groot is als wij verwachten, dan zal je moeten bijstellen. Dat betekent dat de terugverdiensijd van de investering toeneemt. Betekent niet per se dat je de investering niet terugverdiens.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Kuhlmann: En dan de tweede vraag, want ik denk dat iedereen wel begrijpt dat dit natuurlijk niet gaat werken. Op moment dat je zo sterk bezuinigt op de rattenbestrijding en de mensen in ... Het is geen grapje. Ik hoop dat u met aandacht ernaar kijkt.

De mensen in al die wijken zo in de steek laat, dan betekent dat natuurlijk, die mensen zijn ook niet gek, dat ze vervolgens vanuit het buitenland zelf bestrijdingsmiddelen gaan aanschaffen met gewoon rattengif. Is dat uiteindelijk, want dat zal denk ik dan de uitkomst zijn als die motie of dat amendement van u zou worden uitgevoerd, een uitkomst die u uiteindelijk, met het rattenwelzijn in gedachte, niet zozeer mensenwelzijn maar rattenwelzijn, die de Partij voor de Dieren mooi vindt?

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Wij geloven in voorkomen in plaats van genezen. Wie er ook niet gek is, naast de bewoners van Crabbhof, is de gemeente Amersfoort. De gemeente Amersfoort is sinds de Partij voor de Dieren daar in het college al gestopt met het bestrijden van ratten en zetten volledig in op preventie. Als het in Amersfoort kan, dan kan het in Dordrecht ook.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Vries, u heeft een interruptie?

De heer De Vries: Ik wil ook nog even wel iets over het rattenprobleem kwijt. Ik denk dat bestrijding noodzakelijk is. Absoluut. Het gaat meer om het opvoeden van de mensen, want we zijn nu ratten aan het kweken.

De voorzitter: Sorry, mijnheer De Vries. Wie interrumpeert u? Het is de bedoeling dat u de heer Groenewege interrumpeert en niet de heer Kuhlmann, want die had geen woordvoering.

De heer De Vries: Oké. Sorry.

De voorzitter: Dus daar kunt u straks een eigen woordvoering. Ja? U was klaar de heer Groenewege? Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dank voorzitter. Want ik wil graag heel even een kort intermezzo houden om ook even te genieten van een heel leuk onderwerp, want we hebben het veel over ook stomme onderwerpen vanavond. Maar ook een aantal dingen die natuurlijk leuk en interessant zijn. Namelijk transformatorhuisjes. Omdat ik merkte in de gemeenteraad dat mensen toch wel wat verwarring soms hadden over waar gaat dit nou precies over, wilde ik dat met een paar beelden even kort toelichten. In het midden zit een van de mooiste, denk ik, transformatorhuisjes van Dordrecht, vlakbij de Grote Kerk netjes ingepast en op links zie je een beetje een ontsierende en op rechts zie je een waar mensen heel ongelukkig van waren en waar de heer Groenewegen denk ik terecht van opmerkt dat als je veel tegenstand krijgt van inwoners, dan staat dat ook het realiseren van dit soort huisjes enorm in de weg. Dan dienen we uiteindelijk ons doel niet. Zo kan het ook. Dit is in 020, fietspad of transformatorhuisje. Ik denk dat we het met elkaar eens kunnen zijn dat je dit in ieder geval niet moet willen. Dit is geen hypothetische situatie, dit is gewoon in de realiteit echt gebeurd. Zo zie je het veel. Dit zijn ook een beetje moderne, in het midden is een beetje jaren 80, 90 ontwerp en links en rechts zijn wat modernere ontwerpen die nu voorkomen.

Niet per se gelukkig van, je wordt ook niet per se ongelukkig van, maar het kan wel veel beter en ook veel leuker voor inwoners. Dat kan voordat ze geplaatst worden, kan tijdens dat ze geplaatst worden, kan nadat ze geplaatst zijn. Het kan met graffiti, het kan met historische tekeningen, het kan met een omhulsel wat je eromheen zet. Ik denk ook in het kader van mooi groen in de buurt kan het ook groen. Ik zal daar zo meteen nog een paar plaatjes van laten zien dat je dat ook heel goed groen kunt inpassen. In de gemeenteraad kregen we wat tegenstand ook vanuit het college dat steden hier heel onwelwillend tegenover zou staan. Daar zijn vanuit onze fractie wat twijfels over, zeker omdat Stedin zelf ook beweerd, ik heb daar een paar voorbeelden van, dat zij zo goed mogelijk hun best willen doen om het in te laten passen in de omgeving, dat ze ruimte daarvoor willen maken. Je ziet ook in Dordrecht en ook in de rest van het land dat dat op verschillende plaatsen ook lukt en ook gebeurt, zowel voor plaatsing, tijdens plaatsing, inpassing in gebouwen, als ook na plaatsing dat er aanpassingen worden gedaan aan transformatorhuisjes. Ook hebben wij zelf contact gehad met Stedin en daarin staat eigenlijk: huisjes mogen beschilderd worden zolang het niet racistisch of aanstootgevend is. Op links zie je een slak, dat lijkt me nou niet de meest racistische of aanstootgevende tekening dan op een huisje. Daarboven zie je er een met mooi groen, een mooi sedumdak erop. Eigenlijk dus talloze voorbeelden. Kortom, de indiening van deze motie is niet bedoeld om een uitdraai te hebben over heel Dordrecht hoe het zou moeten, maar meer om inwoners ook te betrekken en ook de wijsheid die mensen ook hebben daarin mee te nemen. Zo is deze motie ook geschreven met ook de ruimte daarin nemend voor dat snelheid ook belangrijk is, maar dat we ook voor onze inwoners moeten pleiten voor een fijn straatbeeld, groen of netjes ingepast. Hartelijk dank.

De voorzitter: Oké. Dank u wel voor de presentatie. Doet u gelijk ook uw eerste termijn als woordvoering en dan gelijk ...

De heer Van Dam-Timmers: Dat is goed, voorzitter. Op het gebied van dit thema zijn we uiteraard voorstander om hier meer naar te kijken. Op het gebied van de PFAS, waar we

ook mede-indiending in zijn, hebben wij gezien dat veel inwoners toch onvoldoende geïnformeerd zijn. Inwoners krijgen brieven voor tal van redenen. Dit is een dossier wat in Dordrecht heel groot is, wat veel mensen raakt, wat inwoners raakt en waarvan wij samen met denk ik van mening zijn dat we hier een bijdrage kunnen leveren aan inwoners die vooral ook op papier informatie graag willen ontvangen. Ik denk dat dat een goed idee is.

De voorzitter: Ik zie een vraag van mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ten eerste, zijn we voor deze brief hoor. Maar hoe denkt het CDA over mensen die laaggeletterd zijn of van een andere afkomst zijn? Misschien een dubbele brief en ons Nederlands? Hoe denkt CDA daarover?

De voorzitter: De heer Van Dam.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, voorzitter. Als gemeenteraadslid hoef ik niet in de uitvoering helemaal exact daar eigenlijk al over na te denken.

Ik denk dat het belangrijk is dat veel mensen beeldend inderdaad zijn, dat met beelden dat je een hele hoop kunt bereiken en dat je ze dan verder voor de diepere informatie door kan sturen naar websites en dergelijke. Net zoals we overigens ook doen bij de belastingaangifte, als mensen de brief krijgen met de QR-code. Er zijn tal van mogelijkheden. Dat is niet mijn expertise, maar er zijn mensen die daarvoor in onze stad aan het werk zijn en die zou ik daarvoor graag willen inzetten. Dan verder over de waterstof, interessant idee. We wachten daar verder even de beantwoording over af en zo gaat het eigenlijk verder ook als het gaat over bomenonderhoud. We kunnen met name ook complimenten maken aan ook de VVD en ook GroenLinks, ChristenUnie/SGP dat we in de coalitieonderhandelingen met elkaar hebben besloten om voor meerdere jaren extra geld vrij te maken om van onderhoudsniveau D naar C te gaan. Ik denk dat dat mooi is. Het is jammer dat we dat verder nog niet hebben georganiseerd, maar er komen niet voor niets ook weer verkiezingen aan in 2026, dus ik denk dat we dat nu goed hebben georganiseerd om dat te doen. Natuurlijk wil je altijd meer, maar tegelijkertijd zitten we ook met budgettaire problemen waarin op tal van gebieden er meer budget gevraagd wordt. Dat is het even voor nu. Er waren nog wat losse onderwerpen aangekondigd. Het onderhoud voor speeltuinen bijvoorbeeld als een onderwerp. Vanuit onze fractie hebben we ook in ons verkiezingsprogramma, maar ook in de coalitieonderhandelingen veel geld kunnen reserveren ook voor de speeltuinverenigingen. Ik hoop dat dat uiteindelijk ook zijn weg weet te vinden en dat dat ook gerealiseerd wordt en dat steeds meer kinderen in onze stad ook in die speeltuinen te spelen komen. Ik heb daar veel vertrouwen in, maar we moeten zien dat het uiteindelijk ook het komende jaar gaat gebeuren. Dat was het zover, voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann heeft nog een interruptie.

De heer Kuhlmann: Ja. Eerste complimenten voor de mooie presentatie rondom de transformatiehuisjes. Dat laat zien inderdaad wat er allemaal aan mogelijk is. Dan heel specifiek over de speeltuin, want u noemde de speeltuinverenigingen, maar verreweg de meeste speeltuinen in de stad zijn natuurlijk gewoon openbare gemeentelijke speeltuinen. Hoe kijkt het CDA daar naar? Want die zijn natuurlijk ook heel belangrijk.

De voorzitter: De heer Van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, voorzitter. Ik denk dat u daar gelijk in heeft. In eerdere jaren, ook onder andere met moties, ik kan me nog een motie herinneren onder andere van DENK over dat speeltuinen ook toegankelijk moeten zijn mensen voor met een beperking. Je ziet dat er op veel plekken in de stad speeltuinen ook worden vernield en dat onderhoud daarvan wordt gedaan, we doen groen, schoolpleinen worden aangelegd met ook speelmogelijkheden daarin, dus ik denk dat er op dat gebied heel veel gebeurt. Ik zie op dit moment niet een heel grote noodzaak om dat nog veel meer te doen dan we nu doen, maar als u daar betere informatie over heeft, dan sta ik daar uiteraard wel voor open.

De voorzitter: Dank u wel. Als er geen interrupties zijn, dan geef ik de heer Safranti van DENK het woord.

De heer Safranti: Eindelijk. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wachten wordt beloond.

De heer Safranti: Wij hadden ook een punt natuurlijk aangedragen. Zal ik daarmee beginnen dan anders, voorzitter? Want ik kan het natuurlijk wel over de moties hebben, maar dat doe ik dan wel na het punt die wij dus aangedragen hebben. Het punt die wij dus hebben aangedragen is de speeltuin in de wijken. Inderdaad, zoals CDA aangeeft, vanaf het begin hebben wij dus elke keer hier werk van gemaakt. Of dat nou toegankelijkheid was vanuit de burgers richting de speelplaatsen, anders onderhoud van de speelplaatsen. In dit geval wil ik aangeven dat ieder kind in onze stad behoort toegang te hebben tot een speeltuin op loopafstand waar je lekker kan spelen en bewegen in de buitenlucht en waar je vriendjes kan worden met leeftijdsgenoten. In deze tijd van bankhangen, overgewicht en schermverslaving is het van belang dat speeltuinen in alle wijken van onze stad niet te onderschatten. Gelukkig zijn er heel veel speeltuinen verspreid door alle wijken van onze stad, maar ik maak me wel zorgen hoe lang dat nog zo is. In sommige speeltuinen kan je zien dat speeltoestellen er al langere tijd staan en misschien weer eens een opknapbeurt kunnen gebruiken. Sowieso is het natuurlijk van belang dat in elke speeltuin periodiek wordt gecontroleerd of alle speeltoestellen nog veilig zijn. Bovendien zijn er denk ik nog wel enkele witte vlekken op de kaart met speeltuintjes. Locaties die heel goed een speeltuin kunnen gebruiken. Vraag vanuit ons: is er voldoende budget om oude speeltuintjes op te knappen? Is er voldoende budget voor periodieke veiligheidscontroles? Is er geld om afgekeurde speeltoestellen te vervangen? Is er extra geld beschikbaar vanuit het Rijk voor speeltuinen? Misschien in het programma van Dordt West. Kortom, wat is er voor nodig om te behouden wat we hebben? En wat is er voor nodig om een stapje extra te zetten en ontbrekende speeltuintjes aan te leggen? Wij willen aan het college vragen voor een begroting een aantal scenario's optellen. Wat is er voor nodig om het huidige aantal speeltuinen op peil te houden? Twee, wat is er voor nodig om ontbrekende speeltuinen aan te leggen en de huidige speeltuinen te behouden? Drie, wat gebeurt er met de speeltuinen als er geen extra cent ervoor komt of uitgetrokken wordt? Dat was mijn verhaal over de speeltuinen in de wijken. Daarna wil ik eigenlijk overgaan tot de beantwoording over de moties.

De voorzitter: Ja, dat mag. Ik merk wel op dat deze vragen die u stelt wel vrij technische vragen zijn.

De heer Safranti: Jawel, maar ik geef het mee. Wij dienen nu nog geen motie in. Wij willen graag de antwoorden natuurlijk horen. Vervolgens komen we eventueel met moties.

De voorzitter: Duidelijk. Gaat u verder met de '...' van de moties.

De heer Safranti: Motie twee, dan moet ik even kijken welke dat was, dat was waterstof. Wat mijn buurman ook aangaf, de meerwaarde die wil ik natuurlijk zo meteen even wat duidelijker horen, ook misschien vanuit het college. Op zich staan we er best sympathiek voor, of hoe noem je dat, best voor om voor te stemmen.

Alleen wil ik nogmaals de meerwaarde hiervan weten. Motie over de elektriciteitshuisjes. Het enige wat ik hierin kan aangeven, de heer Van Dam die heeft keurig wat foto's laten zien, en ik was hier altijd heel gek van als ik in Turkije kwam en dan zag je van die transformatiehuizen bekleed in de foto's die de heer Van Dam net een beetje liet zien, dus ik sta er juist heel erg positief om, dus ja. Die andere motie hebben we natuurlijk mede-ingediend met CDA over de informatievoorziening over PFAS. Motie Eis landelijk PFAS, ook sympathiek. Alleen ook wederom, wat mijn buurman ook aangaf, moet dat niet Europees geregeld worden? En inderdaad, u geeft wel aan: we moeten ergens gaan beginnen. Daar heeft u totaal volledig punt in. Dus ik vind hem sympathiek, dus ik wil hem in principe wel gaan steunen. Over de bomen van Partij voor de Dieren, ik kan daar niet tegen zijn. Dat wil ik wel meegeven. De andere motie, of nee het was een amendement volgens mij met GroenLinks over de ratten, en daar had ik wel wat op- en aanmerkingen over gezet. Dat was: het diervriendelijke, prima, daar ben ik natuurlijk ook wel voor. Alleen wij zijn wel, en dat hebben we ook wel vaker aangegeven, voor het preventieve werk. Als we dat goed kunnen regelen, dan denk ik dat dat goed moet komen. Dan betekent dat ook natuurlijk dat we de afvalproblematiek natuurlijk goed in kaart moeten brengen, want dat is eigenlijk volgens mij de oorzaak van alle verhalen die we nu aan het doen zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, interruptie.

De heer Kuhlmann: Laat ik beginnen met een compliment. U heeft het denk ik heel treffend verwoord rondom de speeltuinen en het verzoek aan het college om met scenario's te komen. Kunnen we van harte steunen. Het andere punt wat ik wilde maken, of de vraag eigenlijk die ik heb richting de heer Safranti van DENK, gaat erover, ik hoorde hem zojuist zijn steun uitspreken voor de motie rondom het bomenbeleid de veteranen bomen van de Partij voor de Dieren. Daarbij vraag ik me af of de heer Safranti zich realiseert dat die motie een enorme administratieve last oplevert, namelijk dat voor elke veteranen boom die dan zo oud is dat hij gekapt moet worden, dat er dan een heel raadsvoorstel moet worden opgetuigd dat dat niet gratis is? Sterker nog, dat het capaciteit kost die ten koste gaat van juist de mensen die buiten de bomen verzorgen.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Ook bedankt voor deze vraag. Het is een heldere vraag. Alleen soms denk ik dat je dieren, anders ook wel de bomen of natuur, niet moet overwegen met geld in de zin van als een boom nog te redden valt, dan moet je daar ook inspanning in kunnen zetten. Nogmaals, het is volgens mij nog een conceptmotie, zover ik het weet. De heer Groenewege die heeft zojuist een toelichting gegeven en naar aanleiding van zijn verhaal werd ik wel enthousiast. Alleen, nogmaals, ik heb hem niet inhoudelijk gelezen hoe de heer Kuhlmann het net dus ook uitgelegd heeft. Alleen mijn redenering is nogmaals, soms moet je gewoon kunnen investeren niet alleen in mensen, maar ook in dieren en bomen, in natuur. De geldkwestie, dat is dan het tweede wat eraan komt.

De voorzitter: Uw punt is helder. Dank u wel. De volgende fractie is GroenLinks, de heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal een paar onderwerpen doen en dan komen mijn collega's. Eerst de motie over de esthetische elektriciteitshuisjes. We willen als eerste benadrukken dat die '...' huisjes echt noodzaak zijn. Het zou fijn zijn uiteraard als dit niet tot ergernis leidt, dus ze mogen ook mooi zijn. Maar hoe dan ook, we hebben ze nodig. De functionaliteit staat voorop. Binnen gestelde eisen en voorschriften zien we dus vaak graag verantwoorde huisjes. Dat kan op meerdere manieren, dat is ook in de motie al aangegeven. Dat kan van tevoren, dat kan achteraf. Juist het idee van samenwerking en inspraak van de buurt over precies hoe je dat gaat aankleden lijkt ons heel goed. Als je dat aan het begin doet, zal dat leiden tot heel veel vertraging, dus wij staan veel meer voor: zet nou die huisjes neer. We hebben net gezien: als ze gebouwd zijn zien ze er toch een beetje als blok uit, maar daarna kan je er veel mee doen. Wij denken vooral ook aan ruimte voor kunst in de openbare ruimte. Hoeveel Dordtse kunstenaars kunnen we hiermee wellicht een podium geven? Dat zou een enorme impuls zijn voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Dat voor de elektriciteitshuisjes. Dan M10, de informatievoorziening over PFAS. Ik zei het laatst ook al in de raad, het veroudert bijna iedere week. Twee weken geleden hadden we twee keer een stroomstoring waarbij PFAS vrijkwam. Vorige week kwam het wetenschappelijk onderzoek naar buiten dat uitwijst dat PFAS niet alleen via de mond, maar ook via de huid wordt opgenomen. Dat is toch een wezenlijk verschil. Afgelopen vrijdag kwam een RTL-onderzoek dat de zorgkosten rondom industriële installaties in Dordrecht rondom Chemours 53 euro hoger zijn dan het gemiddelde en dat zal volgende week het nieuws zijn. Kortom, informatievoorziening is erg belangrijk, maar we moeten oog hebben voor de snelle en continue stroom aan steeds weer nieuws. Daarom denken we dat het verspreiden van folders daar geen recht aan doet.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Even een vraag richting mijn buurman de heer Den Hartog van GroenLinks. Prima pleidooi hoor, alleen aan de andere kant denk ik: wil GroenLinks in dit geval dan bijvoorbeeld Chemours sluiten? Want als je niet mag afstoten, dan moeten ze kunnen sluiten.

De heer Den Hartog: Wat wij willen en volgens mij wat wij altijd hebben gezegd is: wij willen dat Chemours PFAS-vrij produceert. Als ze dat doen, en dat kan gewoon, het is een keuze. Ze kiezen er nu nog niet voor, maar ze kunnen er wel voor kiezen. Natuurlijk mogen zij schoon produceren, dan zijn we blij met Chemours. Op dit moment produceren ze nog met PFAS en willen we die PFAS bestrijden.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Nog even een aanvulling, voorzitter. Ik heb uw eigen wethouder horen zeggen dat Chemours gewoon volgens de regels aan het produceren is, aan het werk gaat. Dus aan de ene kant roepen we, en ik sta gewoon achter u hoor trouwens in deze kwestie, alleen ik wil gewoon duidelijkheid hebben van waar gaat het naartoe? Want we kunnen over twintig jaar nog gaan roepen, maar alleen dan is het nog steeds niet duidelijk wat wij dan in principe willen. Aan de ene kant willen we dat ze niet moeten afstoten, maar aan de andere kant willen we ook niet de burgers gaan informeren.

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u wel voor de vraag. Dat is een mooi bruggetje om ook weer verder te gaan, want dat komt daarin. Een goede informatievoorziening is namelijk wel heel erg belangrijk, maar je moet hem dus steeds actueel blijven houden. Een eenmalige folder waar an sich beschouwt niks op tegen is, het brengt wel heel veel kosten met zich mee en volgende week is het alweer verouderd. Daarom willen wij heel veel inzet op die website die er is. Die is gekomen naar aanleiding van een vorig jaar aangenomen motie van GroenLinks ...

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De heer Den Hartog: Waar ook VVD heeft meegetekend, die steeds geactualiseerd wordt. Bovendien, ik maak heel even mijn zin af ...

De voorzitter: Dat mag.

De heer Den Hartog: Op de website van de gemeente een heel duidelijke blauwe knop staat. Voor iedereen: als je naar de gemeente gaat, dan staat hij meteen in beeld, Chemours en PFAS. Daar vind je de informatie.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Zelf weet ik dat heel veel bewoners van Dordrecht niet weten dat die website er is. Hoe staat GroenLinks er tegenover dat er een brief ... Ik sta ermee op en ga ermee naar bed. Hoe denkt GroenLinks erover dat zo'n brief met website naar buiten gaat, dat iedereen dat weet?

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Ja, dank u. Kijk, ik zei net al: an sich is er natuurlijk niks tegen op een folder, maar er zitten wel weer kosten aan verbonden. Bovendien, er is nog iets, ik denk aan iedereen die een nee-nee-sticker heeft, of geen-ja-sticker is dat tegenwoordig geloof ik. Die mis je dan ook. Bovendien is dit ook nog eens verspreiding, logisch, alleen in Dordrecht, terwijl ik denk dat de informatievoorziening veel breder moet zijn. Dat moet voor de hele Drechtsteden zijn en dat pleit heel erg voor een up to date website. Als u zich zorgen maakt over dat veel mensen die website niet weten te vinden, dan maak ik me er ook bezorgd om.

Dat is een van de redenen natuurlijk waarom ik gepleit heb voor die duidelijke knoop die er twee weken geleden in de raad, toen we de raad hadden, er nog niet was en nu wel. Die is echt niet te missen.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog. Probeer nogmaals een beetje, zeker omdat GroenLinks ook met drie woordvoerders aan tafel zit, bondig te houden, want we lopen al aardig uit.

De heer Den Hartog: Zeker. Gelukkig zijn we een stuk korter dan een bepaalde woordvoerder van een bepaalde andere partij.

De voorzitter: Dat moet nog blijken, mijnheer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Ik kom in ieder geval bij het laatste onderwerp wat ik behandel. Dat is de Eis voor het landelijk PFAS motie. GroenLinks is al jaren zeer actief op het PFAS-verbod. Het mag duidelijk zijn: wij zijn voor een landelijk PFAS-verbod. En ja, daarmee lopen we inderdaad vooruit op toekomstige Europese wetgeving, maar dat mag en het kan. Kijk maar naar het gister ingegane verbod op varende ontgassen. Gister 1 juli is dat ingegaan. Ook daarbij lopen we vooruit op Europese wetgeving. Dat is logisch, het gaat namelijk om gezondheid. Ik kan me in heel veel gevallen voorstellen dat je eerst op Europese wetgeving wilt wachten als het niet heel urgent is, maar het gaat nu om gezondheid. Dan mag je als land ook laten zien: dit is waar wij voor staan. Ik heb het net ook al even genoemd, vorige week uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat het ook door de menselijke huid wordt opgenomen en dat verandert de zaak nogal. We zijn het dus volledig eens met een streng van de motie. Toch hebben we ook een maar en dat is: er wordt opgeroepen tot een lobby en volgens mij is dat wat de wethouder De Jonge nu al doet, dus in zoverre vraag ik me wel af: wat voegt de motie dan nog toe ten opzichte van wat er nu gebeurt? Daarom denk ik dat het sowieso belangrijk is dat er na het zomerreces snel weer een bijpraatsessie komt waarbij we het ook kunnen hebben over hoe verloopt deze lobby, maar ook over die nieuwe informatie, waarvan ik al net heb genoemd ook, die zorgkosten van 53 euro extra, want zoals vandaag naar buiten is gekomen, is het college vol in overleg met Chemours. Ik denk zeker dat dit soort zaken daarin een rol moeten spelen, dus hopelijk kan dat geregeld worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, ik ga snel en kort door even over de groene waterstof. Groene waterstof gaat ongetwijfeld in de economie van de toekomst een belangrijke rol spelen, dus daar moeten we op anticiperen. De vraag is wat ons betreft: is het eiland van Dordt een voor de hand liggende locatie om daaraan te werken? Dat zou kunnen, zeker als

bijvoorbeeld Beter Voor Dordt en de VVD nog meer energie op willen wekken die duurzaam is hier op het eiland, met behulp van zon en wind, dan moeten daar mogelijkheden voor zijn. Maar tegelijkertijd is het ons nog helemaal niet zo makkelijk om bijvoorbeeld de ambities die we in het kader van de RES zijn aangegaan te realiseren, dus de vraag is: kan het? Maar de vraag is ook: is het opportuun om dat hier te doen en zijn daar geen betere oplossingen voor?

Dus voorafgaand aan de vraag of het kan en waar het kan, lijkt mij de vraag van belang of het een goed idee is, een aantrekkelijk idee is om dat op het eiland van Dordt te doen. Daar wil ik ook graag de visie van de wethouder op vragen. Dan wat bomenonderhoud betreft, we hebben inderdaad met een motie, en die is ook in de Perspectiefnota verwerkt, gerealiseerd dat gedurende deze collegeperiode niveau C gerealiseerd wordt. De mensen die zeggen: dat is niet genoeg om het bomenbestand goed te onderhouden zoals eigenlijk zou moeten, ben ik het helemaal mee eens. De motie om naar een niveau B door te gaan, daar komt begrijp ik nog een RIB over. Aan de wethouder de vraag om dat te bevestigen. Naar aanleiding van de RIB kunnen we verdere stappen nemen, want we willen naar niveau B toegroeien. Tenslotte, de aandacht die de Partij voor de Dieren vraagt voor oude bomen is zeer terecht. De enige vraag die wij hebben is: deze vorm om het op deze manier te doen die de Partij voor de Dieren voorstelt, is dat de meest geschikte manier of zijn er andere opties? Ook daar graag de reactie van de wethouder op. We denken daar graag met de Partij voor de Dieren verder over na de komende week. Dan een laatste opmerking, voorzitter. We hebben een hele belangrijke strategische ambitie waarin een aantal dingen die hier aan de orde zijn mee te maken hebben, namelijk klimaatneutraal 2040. In de meerjarenramingen is daar na 2026 eigenlijk geen budget voor uitgetrokken. Nou is het op dit moment ook heel moeilijk om daar budget voor uit te trekken. Daar komen we nog over te spreken in het kader van bezuinigingen volgende Perspectiefnota's, maar wij vinden het wel van belang en overwegen om nog met de motie daarover te komen dat het college een strategie ontwerpt om financiering uit de begroting, uit externe gelden, door meer betrokkenheid van particulieren, of wat dan ook om die financiering van de energietransitie veilig te stellen. De strategie daarop willen we wellicht via een motie vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zag een interruptie bij de heer Safranti.

De heer Safranti: Ja, voorzitter. Kijk, ambities, prima hoor.

De voorzitter: Wil mijnheer Van der Meer misschien zijn microfoon uitzetten?

De heer Safranti: In dit geval 2040, dat triggert mij constant, want als het landelijk 2050 is, waarom zouden wij dan 2040 al alles gerealiseerd moeten hebben terwijl we ook een zware periode aangaan? Dan wordt ook nog extra budget gevraagd, dan denk ik: dan kan je toch verder smeren richting de 2050, of zie ik het allemaal verkeerd?

De voorzitter: Ik denk dat we die discussie misschien bij een andere commissie moeten bespreken.

De heer Van der Meer: Heel kort een reactie.

De voorzitter: Heel kort dan.

De heer Van der Meer: Ik denk inderdaad dat die inhoudelijke discussie op een ander moment moet. De urgentie is hoog wat ons betreft, maar waar het om gaat is dat of het nou 2040 of 2050 is, er geen zicht is op voldoende financiën naar 2026. Het is sowieso een langjarig traject, dus daar gaat het om.

De voorzitter: Helder. Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ja, voorzitter. Kort, korter, kortst gaan we proberen. Ik ga het alleen maar hebben over het conceptamendement Voorkom rattenoverlast en bespaar op bestrijding. We weten allemaal dat voor dierenwelzijnsbeleid was het ontzettend moeilijke taak om het geld daarvoor te vinden, waar moet het vandaan komen? Nu ligt er voor ons een ontzettend creatieve oplossing, wat ook nog eens een win-winsituatie is, want door nu een beetje extra te investeren, levert het ons over een aantal jaar een hoop geld op waardoor we het hele dierenwelzijnsbeleid zouden kunnen dekken. En, de heer Groenewege die lichtte het ook al toe, we stoppen natuurlijk niet gelijk met de bestrijding van ratten, want dat is op dit moment gewoon nog nodig, maar we zetten in op die preventie. Waardoor wat we gaan zien het aantal ratten in Dordrecht dat zal dalen en dat zal ook blijven dalen in plaats van die golfbewegingen die we nu zien van we hebben weer een piek, we maken ze allemaal af en dan komt er weer een nieuwe piek.

De voorzitter: Ik zag twee pogingen tot een interruptie. Eentje van de heer Damen.

De heer Damen: Betekent dat nu, voorzitter, dat GroenLinks voorstelt om nu nog geen bezuiniging in te boeken op de ratten bestrijding? Want dat is de onzekere zaak.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Nou voorzitter, dit lijkt mij gewoon een heel goed idee.

De heer Damen: Nog een keer.

De voorzitter: De heer Damen.

De heer Damen: U wilt investeren in preventie zodat bestrijding in de toekomst niet mogelijk is. Maar of het niet nodig is, dat moet nog maar blijken. Wilt u nou die winst nu al inboeken, zegt u: wij doen aan preventie en dat betalen we met mindere bestrijding in de toekomst, of zegt u: we willen in ieder geval preventie.

Mevrouw Van Engelen: Inderdaad, we willen preventie en dat betalen we met mindere bestrijding in de toekomst, dus de investering van nu die zich terug gaat verdienen. Sick. O, dat was niet via de interruptiemicrofoon, maar ik hoor net al dat in het andere debat tussen Partij voor de Dieren en de VVD ging het ook over: ja, maar ja staat het dan vast, is het dan niet speculeren? Dit is gewoon echt wel een schatting, een verwachting gebaseerd op cijfers. De andere verwachtingen die ik allemaal hoor van dat mensen dan zelf gif gaan inkopen en zo, dat vind ik dan weer speculatie.

Dit is in ieder geval gebaseerd op iets. Dit geeft een toekomstbeeld. Dit geeft hoop. Dus laten we het proberen. Onderweg kunnen we altijd bijstellen.

De voorzitter: Het is helder. De wethouder moet ook nog aan het woord komen. We zijn enorm uit de tijd aan het lopen, dus met uw goedkeuren gaan wij 21:30 niet redden en snoepen we wat van uw pauze af. Ik zie de heer Van Dam nog met een interruptie en daarna de heer Kuhlmann, maar het moet echt heel kort. Daarna stel ik voor dat we verder gaan.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, voorzitter, toch kort op dit amendement van GroenLinks. Ik vind het eigenlijk niet zo chic wat er hier gebeurt, want het is eigenlijk een vraag voor extra budget voor iets wat in de coalitieonderhandelingen niet aan bod is gekomen. Vind ik op zich wel bijzonder nu hier tijdens deze vergadering om eigenlijk wat er dan vanmiddag gebeurt. Dan begrijp ik ook niet zo goed, u vraagt voor extra budget nu en u zegt: het is met cijfers onderbouwd. Maar ja, dat zijn op zich mooie grafiekjes, maar u kunt dat voor de rest ook eigenlijk helemaal niet hard maken met cijfers. Hoe reflecteert u daar dan zelf op?

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ja, voorzitter. Ik hoor vooral de mening van het CDA hierin en hoe ik dan op die mening reflecteer. Maar goed, als ik er zelf woorden aan moet geven, dan denk ik dat: ja, we stellen iets vast met elkaar, maar die stad die leeft gewoon door en problemen doen zich voor. Ik denk dat hier een voorstel ligt wat meerdere problemen in een keer op kan lossen, dus laten we die kans dan ook pakken in plaats van onze zetten herhalen die blijkbaar niet werken, want die rattenoverlast die blijft en die is er.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Ik wil het echt eigenlijk de laatste interruptie laten zijn. Heel kort.

De heer Kuhlmann: Ja. Ik wil aansluiten bij de rake interruptie van de heer Van Dam-Timmers zojuist. Maar ik ben vooral ook benieuwd, ik heb naar alle drie de woordvoerders van GroenLinks aandachtig geluisterd, maar ik heb nog niets gehoord over de speeltoestellen, de speeltuinen, dus daarom heel concrete vraag: bent u het eens met het goede idee van DENK zojuist om het college om scenario's te vragen dat we een beetje een beeld hebben en niet opeens straks een tekort aan speeltuin hebben?

De voorzitter: Wie van GroenLinks heeft een mening over de speeltuinen?

Mevrouw Van Engelen: Ik maak er zelf nog steeds gebruik van op mijn jonge leeftijd. Nee hoor, dat is een geintje. Nee, dat is een goed idee van DENK.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Kamphuis voor uw eerste termijn.

Mevrouw Kamphuis: Ja, dank u wel. Ik kan heel kort zijn over de moties van PFAS. Brief, daar kan ik niet tegen zijn natuurlijk. Over onze eigen PFAS motie, het is zo ik zie hier een schoonmaakproef PFAS moestuin in Sliedrecht, Papendrecht en Molenlanden. Maar zolang wij PFAS blijven uitstoten en je gaat het opruimen en er komt weer nieuwe PFAS bij, dan denken wij bij ons eigen: heeft dat opruimen dan wel nut? Dus wij willen heel

graag die lobby naar het Rijk toe voor Nederlands PFAS-verbod. Natuurlijk moeten wij naar Europa toe om Europees, het liefst wereldwijd. Maar laten we beginnen als Dordrecht voor onze eigen mensen op te komen voor een gezonde leefomgeving en dan beginnen we bij onze eigen PFAS-muur en dat is bij Chemours. Dan stroomt het verder naar Europa in, dus wij zijn echt voor landelijke. GroenLinks zei: daar is onze wethouder al mee bezig, maar ik dacht dat ze er heel goed mee bezig was voor het Europese PFAS-verbod, maar laten wij bij ons eigen Nederland beginnen.

De voorzitter: Dank u wel. Helder. Nu zag ik dat ik de heer Van Pelt misschien wel oversloeg. De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Ja, dat klopt. Dank u wel. De motie groene waterstof daar zijn wij tegen, omdat wij begrijpen dat groene waterstof een zeer inefficiënte manier is voor energie opwekken en opslaan. We hebben er ook heel de infrastructuur niet voor en groene waterstof kan absoluut niet concurreren met bijvoorbeeld aardgas, dus dat is geen goed idee wat ons betreft. Goede informatievoorziening met betrekking tot PFAS, je kan nooit tegen goede informatieverstrekking zijn, maar wij vinden het wel van belang dat het dan ook goede en nauwkeurige informatie is. Ik heb de indruk dat we tot nu toe eigenlijk wel in te vage termen als het daarover gaat communiceren. In de meest recente communicatie naar de burgers was zinsnede bijvoorbeeld dat het risico op gezondheidsproblemen kan toenemen. Dat is een uitspraak die zo vaag is dat die nietszeggend is. Dus als wij inderdaad vinden dat we iets te melden hebben, dan vind ik dat dat gewoon deugdelijke informatie moet zijn, op onderzoek gebaseerd en dat kan helpen om bij bewoners ook een juist beeld te geven. Als we dus in dat soort vage termen blijven spreken, dan blijven we misschien eerder angst voeden dan dat we de gemoederen een beetje tot bedaren kunnen laten komen. Dus dat is wat ons betreft wel een bedenking bij dit voorstel. De groene elektriciteitshuisjes, dat lijkt leuk om die dingen dus een soort schutkleur te geven. Alleen wij zijn daar toch tegen, omdat wij denken: dat is natuurlijk onderdeel van de energietransitie, daar zien wij de noodzaak niet van in en met driehonderd van die huisjes extra in de stad voegen we dus iets toe aan de windmolens en de zonnepanelen en zijn we langzaam ons land aan het transformeren tot een industriële, troosteloze, desolate landschap waar niemand meer wil wonen. Dus dat lijkt ons ook geen goed idee. Het landelijk PFAS-verbod, dat vinden wij zeer eenzijdig gericht op de nadelen van PFAS. Dat vergt veel meer een geïntegreerde, holistische kijk op PFAS. Wat zijn de voordelen van PFAS bijvoorbeeld? Dan moet je die tegen elkaar afwegen. Wat zijn de alternatieven? Nou dat gebeurt daar allemaal niet in, dus daar zien we heel weinig in.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Hoe denkt Forum tegen de voordelen als mensen minder zorgkosten, hebben meer gezondheid, ervaring hebben dat ze gezonder kunnen leven, weer kunnen gaan zwemmen in de Merwelanden, groente uit eigen tuin kunnen eten, schoon drinkwater, ga zo maar door, hoe denkt Forum daarover?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nou ja, dat zijn wat mij betreft allemaal goede dingen. Alleen ik denk dat het onvoldoende duidelijk is en dat we dat veel beter zouden moeten onderzoeken wat nou precies de effecten zijn van deze stoffen, wat zijn de nadelige gezondheidseffecten en hoe past het in het grotere geheel? Anders blijf je, vind ik, heel eenzijdig op iets richten wat ... Het is onverstandig wat ons betreft.

Mevrouw Kamphuis: Mag ik een vervolgvraag stellen?

De voorzitter: Eigenlijk niet, want we gaan echt door de tijd heen lopen. Ik wilde eigenlijk ook het voorstel gaan doen dat we de interrupties misschien achterwege moeten laten, anders komen we gewoon niet aan de wethouder toe en dat willen we ook niet. Dus ik wil eigenlijk voorstellen dat de heer Van Pelt doorgaat met zijn betoog.

De heer Van Pelt: Ja. De motie over de rattenplaag die is op papier aantrekkelijk, dus dan zijn we geneigd om ja te zeggen. Maar de bedenking is wel dat dat vergt dat je menselijke gedragsverandering in gang gaat brengen, c.q. dat je wat mensen gaat heropvoeden inzake hoe je met afval omgaat. Daar wordt geen uitspraak over gedaan in de motie, dus dan heeft het wel een beetje het karakter van dat het in de lucht hangt. Terwijl wij op zich, als je dus minder ratten hoeft te doden, dan lijkt ons een goed idee. Maar dan moet je denk ik wel een beetje substantieel kunnen duidelijk maken hoe je dus die menselijke gedragsverandering kunt realiseren. Dan tot slot, voorzitter, het lot van de oude bomen. Wij zijn een voorstander van deze motie, omdat met oude bomen die zijn heel bijzonder, moet je heel zuinig mee omgaan. Zeker als bomen oud zijn en hoog en majestueus, dan hebben ze ook iets troostrijks. Ondanks de door de heer Kuhlmann gerefereerde sterfelijkheid van die bomen, is natuurlijk waar, hebben ze juist ook vaak een soort eeuwigheidsuitstraling vind ik. Dus het is heel bijzonder bomen, voor mensen ook denk ik, en zeker oude bomen. Dus wij zijn een voorstander ook van deze motie. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Welke fracties willen het woord nog voeren? Ik zie de CU/SGP en de Partij van de Arbeid, toch? Ja. Dan geef ik het woord aan de heer Laban.

De heer Laban: Ja, dank u wel voorzitter. Even heel kort over de moties. Die waterstofopwekking, volgens ons wordt er al waterstofopwekking gerealiseerd in Sliedrecht. Daarmee is er opwekking in de Drechtsteden en is dat ... Wij laten ons graag overtuigen als dat niet voldoende is, maar als dat voor dit moment voldoende is, dan willen we het daar graag bij laten, zullen we de motie niet steunen. Die motie over PFAS-informatie. We sluiten aan bij wat andere fracties al gezegd hebben, bijvoorbeeld een nee-nee-sticker, informatie snel achterhaald is, dus in die zin kunnen we de motie ook niet steunen.

Daarnaast zien we ook geen dekkingsvoorstel voor de kosten die met de motie gemoeid zijn. Transformatorhuisjes, daarvoor horen we graag eventjes wat de wethouder daar ook over vindt. Op zich kan het interessant zijn, aan de andere kant, het esthetisch maken van huisjes is ook heel sterk smaakafhankelijk en wat de een mooi vindt, vindt de ander niet mooi, dus daar zit ook wel wat gedachten bij. Daarnaast zou het aanpassen van die transformatorhuisjes wat ons betreft ook van onderaf moeten plaatsvinden in plaats van

dat wij als gemeente dat soort dingen proberen te regelen. Amendement met betrekking tot de bomen vinden we een interessante gedachte. We horen graag wat het college vindt van de eerdere opmerking die in deze vergadering gemaakt zijn.

De voorzitter: Kort maar krachtig. Dank u wel. Dan ten slotte de heer Damen van de Partij van de Arbeid.

De heer Damen: Ja, voorzitter. Wat betreft het gaan werken met groen waterstofgas, dat vinden wij niet zo'n gemeente aangelegenheid. Daarvoor zouden we zelf weer een hele hoop deskundigheid moeten ontwikkelen. Wij denken dat dat op zijn minst het stimuleringsbeleid op provinciaal niveau of landelijk niveau moet. We zijn er wel voorstander van om dat goed te bekijken, maar we vinden daar geen taak voor de gemeente liggen. Daar zijn wij gewoon te weinig voor toegerust. Wij zijn niet voor het bezuinigen op rattenbestrijding. We zijn wel voor preventie, maar we vinden niet dat we de gok kunnen nemen dat die preventie niet goed werkt en dan willen wij ook niet de hoop bieden dat dat wel het geval zou zijn, want die hoop die zet zich dan alleen maar om in rattenkeutels. Wat betreft bomenonderhoud, na de onzinnige persiflage van de heer Kuhlmann dat je echt oude bomen eindelijk in het leven zou moeten houden, ben ik daar steeds meer een voorstander van. Dat betekent niet dat je alle oude bomen maar in leven moet proberen te houden, maar wel de fraaie monumentale bomen. Je moet zorgen dat er voldoende groen in de omgeving is, ook in de vorm van bomen. Dat kan betekenen dat je wat meer investeert in nieuwe aanplant en soms ook oudere bomen die veel onderhoud vragen omhakt. Daar moet je gewoon verstandig in opereren en je moet zorgen dat er in de hele stad voldoende groen aanwezig is in de vorm van bomen en struiken in verband met het tegengaan van de opwarming. Wat betreft de transformatorhuisjes, ik vind dat een prima idee. Die kringen die ze nu neerzetten aan de lopende band zijn verschrikkelijk lelijk. Het moet ook niet te veel moeite kosten om daar iets veel mooiers mee te doen. Er zijn bij mij in de buurt een aantal graffitikunstenaars die werkelijk fantastische dingen maken. Eigenlijk zou je die moeten inschakelen om daarmee verder te komen. Nou, dat betwijfel ik, maar goed. Dat zijn de belangrijkste opmerkingen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Damen: De speeltuin, tuurlijk.

De voorzitter: De speeltuinen dan nog.

De heer Damen: Ik heb geen inzicht in of er sprake is van slecht onderhoud of gevaarlijke situaties. Dat moet je natuurlijk ten alle tijden vermijden, dus ik zou dat eerst willen geïnventariseerd hebben voordat ik ga zeggen: dan moeten we meteen een bom duiten voor uittrekken. Nee, eerst kijken of dat nou nodig is.

De voorzitter: Dank u wel. Nou ja, waar de voetballers het in negentig minuten af konden, gaan wij de verlenging in. Ik geef het woord aan mevrouw De Jonge namens het college.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel. Dat ik de verlenging mocht zijn, dat is ook nogal wat. Meestal worden daar ook de beslissende doelpunten gemaakt, maar helaas is dat niet mijn rol vanavond, maar is die aan u vanavond dan wel volgende week. Ik ga de vragen langs die niet met de moties betrekking hebben. Daarna kom ik bij de moties. De allereerste, het onderwerp eigenlijk van DENK, de speelplek. U heeft geen motie ingediend, maar heeft wel aangegeven daarover na te denken. Vanuit het college kan ik u meegeven van wat er ook aan de hand is bij speelplekken, veiligheid staat altijd voorop. Betekent ook dat er op inspecties niet zal worden bezuinigd. De inspecties zijn altijd nodig om echt die veiligheid te kunnen garanderen. Mocht blijken dat de situatie onveilig is, dan wordt er gekeken: kunnen we dit nog repareren, moeten we overgaan tot vervanging? Als dat niet kan, dan wordt toch een toestel weggehaald. Want dat is wel de realiteit die we hebben met de speelplekken, ons budget is te weinig om alle speelplekken die we nu hebben op een niveau te houden wat we zouden willen. Wat alleen al is gekomen doordat er veel meer hogere eisen worden gesteld aan veiligheid, waar we natuurlijk graag aan willen voldoen en dat de toestellen veel duurder zijn geworden. Dus er ligt echt wel een uitdaging als je het hebt over beschikbaar budget ten opzichte van het in stand kunnen houden van alle speelplekken in Dordrecht.

De voorzitter: De heer Damen.

De heer Damen: Vindt het college dan niet dat het budget voor die speeltijden verhoogd zou moeten worden?

De voorzitter: Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Ja. Dat is een vraag waar je natuurlijk alleen maar antwoord ja op kunt geven. Dat zouden wij heel erg graag willen. Alleen wij zitten wel in een realiteit met een begroting 2025 in de Perspectiefnota, net sluitend gekregen en in 2026 met enorme opgaven. Dit is een afweging die genomen moet worden. Wat we wel in het college hebben besproken, is de vraag naar scenario's. Dat kunnen wij voor de begroting op hoofdlijnen een maar grove inschatting doen, dat mag ik toezeggen heb ik gehoord. Maar mocht er meer verfijning opkomen, dan hebben we meer tijd nodig. Maar we gaan ons best om voor de begroting met iets te komen.

De voorzitter: Gaat u door. Die is druk aan het typen, ja. Mevrouw De Jonge, gaat u door.

Mevrouw De Jonge: GroenLinks vraagt om een bijpraatsessie over PFAS na het zomerreces. U gaat over uw eigen agenda. Leg het verzoek bij de griffie neer en wij zullen weer alle medewerking verlenen om daar de goede sprekers en informatie bij te gaan halen. Bij het bomenonderhoud werd een opmerking gemaakt over een RIB die aanstaande zou zijn. Daar ging bij de medewerkers geen belletje rinkelen, dus we weten niet precies wat er daarmee bedoeld wordt wat er blijkbaar verwacht wordt.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Er is een RIB aangekondigd, ik weet niet meer waar, over de nog openstaande moties die ... Daar is dit er een van. Daar is expliciet naar verwezen in een

van de stukken, dus ik verwacht eerlijk gezegd dat over die aangenomen motie daarvan is gevraagd om bij de Perspectiefnota ...

De voorzitter: Mevrouw De Jonge weet het, denk ik. Zegt ze.

Mevrouw De Jonge: Door de toevoeging van de griffie denk ik waar u op doelt. U heeft de stukken gekregen over het proces voor de Perspectiefnota 2026 en daarin zit het overzicht van alle moties die nog lopende zijn en die een beroep zouden kunnen doen, dus daar ziet u terug wat er met de openstaande motie wordt gedaan. Even kijken. Dan ga ik door naar de moties. De motie waterstof, wat wij ook in voorbereiding hebben gedaan, is ook u meenemen in mogelijke kosten omdat we elke keer hebben gezegd als college: denk erom, er is geen geld om nog nieuwe wensen neer te leggen, dus dat zal ik ook bij alle moties doen. Motie waterstof wordt onderzoek gevraagd, dat vraagt uiteraard een ambtelijke capaciteit, die is nu niet beschikbaar. Ten aanzien van de motie zelf geldt dat, er werd heel concreet gevraagd: wat hebben we wel in Dordrecht? We hebben recent al een tankstation geopend, er zit nog een tweede op het bedrijventerrein in de lijn. Als partners zich melden bij ons gaan we altijd in gesprek, omdat we ook even willen horen wat is de stand van zaken, wat weten zij al wat wij nog niet weten. Tot op heden moet ik zeggen dat dat niet verder is gekomen dan nog experimenteerfase, soms ideeën. maar we nemen ze wel altijd serieus. Dat is ook wel de reden waarom we gezegd hebben: we bekijken dit ook op het niveau van de regio, daar werd daarnet ook al even aan gerefereerd, daar zijn de innovatietafels, daar brengen wij de ondernemers naartoe als ze zich melden. Maar we kijken ook vooral waar de ondernemers zelf mee komen, want we zien ook gewoon bijvoorbeeld de pilot elektrolyser in Sliedrecht is echt het initiatief van ondernemers geweest. Dan zijn we op de regio gaan kijken: waar zouden we een gebied kunnen vinden waar we dit kunnen doen? Daar kwam Sliedrecht uit. Zo zijn we wel steeds aan het kijken: waar zouden we ondersteunend kunnen zijn aan initiatieven van partijen die zich melden? Wij denken dat er op dit moment ook geen aanvullend onderzoek nodig is, dat we eerst even moeten kijken wat er uit de regio komt en kijken daar uiteraard wat kan er in Dordrecht vallen? Dus daar blijven we wel heel alert op. Maar voor de motie zeggen we nu: deze ontraden en laten we even goed kijken hoe dit zich verder ontwikkelt en de kansen die zich voordoen. Motie transformatorhuisjes. Dat is natuurlijk een lastige, want als je de huisjes ziet die helemaal opgeknapt zijn denk je: dat is gewoon geweldig.

Maar ja, ik ben gewoon heel eerlijk, dit kost geld. We hebben een brochure van Stedin waarin ze ons uitleggen, ik heb hem net binnengekregen, ze gaan in hoog tempo die stations uitrollen. Het is voor hun heel simpel: ze zijn groen, ze zijn zwart. We kunnen ze laten opmetselen, maar dat gaat alleen maar op kosten en uitvoering van de gemeente, dus dat betekent dat we eigen geldcapaciteit moeten hebben om dat te kunnen doen. Natuurlijk gaan ze gewoon netjes met de participatie die hoort bij het plaatsen van zaken in buitenruimte gaan ze dat wel doen, maar alles wat erna komt zijn ze gewoon heel erg kritisch op, ook het later nog mooier maken. Ze zijn niet tegen, maar ze zijn wel heel duidelijk. Ze stellen buitenwanden beschikbaar, ze willen weten wat er op komt, ze moeten alles goedkeuren, de gemeente moet alle kosten dragen voor alles wat erbij komt kijken. Dat geldt hebben wij niet beschikbaar in onze budget op dit moment om dat te kunnen doen. Dus dan zou de vraag ook aan u zijn: bent u dan bereid om als ze geplaatst zijn, en er komt een initiatief uit de wijk, om op dat moment dan ook de

financiën beschikbaar te stellen? Dan zouden we het op die manier kunnen verkennen met elkaar. De brief van PFAS. Bij de brieven PFAS hebben we een berekening gemaakt dat dit ons zo'n 100.000 euro zou kosten voor het opmaken en het verspreiden. In de raad heb ik ook al aangegeven dat wij de effectiviteit van eenmalig een papieren flyer niet hoog inschatten. Naar aanleiding van uw vraag ben ik even teruggegaan naar het team, want communicatie zit in de uitvoering. Wel even nagevraagd: wat zijn jullie dan allemaal aan het doen op dit moment? Want ik begrijp ook wel, en dat ben ik helemaal met u eens, van we moeten wel veelvuldig en duidelijk communiceren. De site die wordt continu verbeterd, komt steeds nieuwe informatie op, actuele informatie. We hebben bij de bibliotheek en buurthuizen gevraagd: mogen wij hier inderdaad ook de posters ophangen zodat we meer bekendheid kunnen geven aan de website en straks ook de app als die in de lucht is. We kijken uiteraard van zijn er nog meer locaties waar we dit soort informatie kunnen ophangen en we gebruiken continu de huis-aan-huisbladen en onze eigen social media-kanalen. Dat doen we dus ook bewust dat we wel proberen een goede mix te krijgen. De informatiemarkt, dat heb ik ook al eens genoemd, dat blijven we ook doen, want ook daar komt toch weer een groep mensen op af die op een andere manier informatie wil krijgen. Dus ons advies is: zet hier nu niet op in, maar laten we vooral met zijn allen goed doorverwijzen, erop wijzen en mensen er ook attent op maken waar ze de informatie kunnen vinden. Werd er ook nog een opmerking gemaakt over de begrijpelijkheid. De teksten komen allemaal van onze gerenommeerde instituten, de RIVM, de GGD, Waterschappen. Wordt goed meegekeken van is het een B1-niveau om het voor iedereen begrijpelijk te houden. Dus zetten we echt volop in dat iedereen de informatie ook kan volgen.

De voorzitter: Ja, maar ik wil eigenlijk voorstellen dat uw verhaal doorgaat, want er moeten mensen ook naar andere vergadering toe.

Mevrouw De Jonge: Ja, prima. De motie landelijk verbod op PFAS. Dat zou ons inderdaad, naast mijn inzet, niet extreem veel capaciteit gaan kosten denk ik. In alle reguliere overleggen die wij hebben met provincie, met ministeries halen wij dit ook aan. Dus in die zin misschien niet altijd zichtbaar voor u geweest, zetten we ook landelijk al enige tijd in om gewoon de uitstoot op nul te krijgen en tot een verbod te komen voor het gebruik.

Dus in die zin is uw motie niet per se nodig, maar ik vind het altijd fijn in dit dossier om een steun vanuit uw raad te krijgen, dus als u zegt: we dienen hem in en we gaan toch kijken hoeveel steun ervoor is, dan zie ik dat ook gewoon weer als een extra stimulans. Dan kom ik bij de motie oude bomen. Dat is niet mijn portefeuille, dus ik heb hier even met mijn collega voor gezeten. Wat zij ook aan mij heeft meegegeven is een gemeente gaat nooit zomaar over tot kap van bomen. We zien het nut ervan in, we investeren er zelfs in, omdat ze zeggen: ze dragen enorm bij aan ons leefklimaat, het geeft verkoeling, geeft een aangename sfeer, aangenaam comfort. Maar we hebben hier ook te maken met veiligheid. Veiligheid is een belangrijk criterium als je het hebt over bomen en zeker als het over oude bomen gaat, dus dat kan wel eens een reden zijn om te zeggen: er zal toch een boom gekapt moeten worden. Nou roept de motie op om bij elke te kappen boom naar de raad te komen. Daar heb ik echt meegekregen: doe dit alsjeblieft niet. Het kost ons ambtelijke capaciteit om per boom elke keer een raadsvoorstel te moeten gaan schrijven, gaat van het reguliere onderhoudsbudget wat we nu hebben af, dus krijgen we eigenlijk ook nog minder voor de rest. Als wij zo de motie ook lezen als college zien we

het eigenlijk als een verhoging van het onderhoudsbudget waar we al de discussie met elkaar over voeren, waar dit dan weer prima in zou kunnen landen. Dan nog de motie rattenbestrijding. Deze heeft natuurlijk twee kanten. Vanuit dierenwelzijn past die motie prima in de preventie en de ISEP-aanpak zoals we die ook hebben beschreven, want hoe meer die aan de voorkant gaat voorkomen, hoe minder je hoeft te bestrijden. Nou zijn het wel dieren, ook al zijn ze misschien niet meer afkomend op afval, ze leven gewoon in onze stad. Dat kunnen we natuurlijk nooit voorkomen. Maar ja, wat wij ook wel meegeven is: zolang je niet de situatie hebt dat er geen afval meer is naast prullenbakken, naast containers zullen we altijd nog iets moeten doen aan rattenbestrijding, dus het kantelpunt van het budget is de vraag. Wat ik nog mee heb gekregen is dat in het programma Schoon en in de rattenbestrijding er wel in de Perspectiefnota al een stap is gemaakt om efficiënter te gaan werken waarmee het budget al naar beneden gaat met 40.000 euro, dus we hebben onszelf ook een taakstelling opgelegd om wel efficiënter te gaan inzetten, nog meer gericht op waar we ook echt de overlast met meldingen omvangrijk zien zijn. Voorzitter, volgens mij heb ik dan echt ook even snel vanuit college alle moties kunnen raken.

De voorzitter: Hartelijk dank. Tot zover dan de verlenging en dan zal de besluitvorming bij penalty's in de raad op 9 juli plaatsvinden stel ik voor. Excuses als ik soms de teugels iets teveel liet vieren, maar ik denk dat we een goede vergadering hebben gehad. Ik wens u een fijne avond verder.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 2024.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

P.A.C.M. van der Velden